

Brukerutvalg på føydalherrenes prinsipper?

Lillehammer sykehus Sykehuset Innlandet Foto: Ingunn Agedal Schinstad

Av Jørund Hassel, Lillehammer

Publisert: 18. januar 2021, kl. 07:44

Opprettelsen av helseforetak i 2001 hadde/har som mål å overlate spesialhelsetjenesten fra offentlig demokratisk styring og kontroll over til markedsstyrt næringsvirksomhet etter privatrettslige prinsipper - med opprettelse av egne styrever - og med staten som eier.

Det ble opprettet brukerutvalg i helseforetakene. Brukerutvalgene er ment å være en demokratisk røst inn til helseforetakenes styrever, på vegne av brukerne og brukerorganisasjonene, med følgende formål, sitat; *«Å sikre at pasientenes stemme blir hørt, og at brukernes erfaringer, råd og forslag til forbedringer når frem til helsetjenesten»*.

13.01.2021 skrev Ellen Strande – tidligere medlem av brukerutvalget – i Oppland Arbeiderblad, sitat; *«Jeg har sittet i Brukerutvalget SI, der lederen av rådet den gang var oppnevnt av administrasjonen i SI og med en beskjed om at enighet utad ville ta seg best ut»*.

Og at, sitat; *«Medlemmene i de fleste organisasjonene er nok ikke forespurt om hva de mener, langt mindre har de vært med på en diskusjon om temaet, for ikke å snakke om avstemning»*.

Som medlem av Innlandet fylkeskommunes eldreråd sitter jeg med den samme opplevelsen. Det gir inntrykk av et brukerutvalg som fungerer etter føydalherrenes prinsipper – og ikke ut fra formålet – samt retningslinjene i pasient- og brukerrettighetsloven, samt i helseforetaksloven.

På styremøtet i Helse Sør-Øst den 11.12.2020 uttalte lederen av brukerutvalgene at det er «full støtte» til forslaget til ny sykehusstruktur for Innlandet fylke, og at «brukerutvalgene fullt ut var blitt lyttet til og hensyntatt i forslaget». På Sykehuset Innlandet HF hjemmeside fremgår at brukerutvalget har avgitt uttalelse om sykehusstruktur den 5.12.2018, en ikke-datert uttalelse, og en den 04.12.2019.

Ingen av uttalelsene omhandler det forslag til ny sykehusstruktur som ble presentert den 11.12.2020. Ingen av uttalelsene omhandler standpunkt til de grundige helse- og eldrefaglige vurderingene som Oppland Pensjonistforbund har levert i en uttalelse i 2017, som er gjentatt i 2020, og tilsvarende en fra eldrerådet i Lillehammer kommune fra 2020.

Å ensidig gå inn for nytt hovedsykehus uten å ta stilling til et helhetlig helsetilbud for fylket og økonomien, virker også veldig spesielt. Med låneopptak på 70%, av stipulert pris på 9 milliarder kroner, og uten garanti for økonomisk sikkerhet til opprusting av gjenværende sykehus, eksisterende og nye lokalmedisinske sentre, og ny helikopterbase, viser hvor lettvinnt brukerutvalget arbeider. Lån som må tilbakebetales over driftsbudsjettet.

For å skaffe egenkapital (30%) til nytt hovedsykehus, er det kuttet ganske røft på antall årsverk og sengeplasser i sykehusene, hvilket betyr økt press på kommunene til skal overta utskrivningsklare pasienter tidligere enn før. Kommuner som opplever årlige nedskjæringer i økonomiske overføringer som følge av Erna Solberg-regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform.

Heller ikke denne bekymringen for pasientbehandling kommer til uttrykk i brukerutvalgets uttalelser.

Men siden styremøtet i februar er utsatt til mars 2021, har brukerutvalget muligheten til å gjøre jobben sin i samsvar med formålet.

Jørund Hassel, Lillehammer